INCESTUL: ÎNTRE NORMELE RELIGIOASE ȘI CELE DE DREPT

INCEST: BETWEEN RELIGIOUS AND LEGAL RULES

Dănuț Gheorghiță CAIA, ORCID: 0000-0003-0540-3055
Universitatea de Stat din Moldova

CZU: 343.54:215

e-mail: dancaia@yahoo.com

Incestul a fost și este o faptă blamată în numeroase culturi. Această legătură anormală este descurajată atât de creștinism, cât și de legiuitorii penali. Textele biblice catalogheză incestul ca fiind un păcat de o gravitate aparte. Scrierile cu caracter prohibitiv din *Biblie* se referă, în primul rând, la interzicerea relațiilor sexuale în linie directă, adică acele relații dintre părinți și copii („Goliciunea tatălui tău și goliciunea mamei tale să n-o descoperi! Că este mama ta, să nu-i descoperi goliciunea”).

De asemenea, în viziunea *Scripturii*, nici relația cu mama vitregă nu este permisă, întrucât, conform credințelor religioase, prin căsătorie bărbatul și femeia devin un singur trup („Goliciunea femeii tatălui tău să n-o descoperi, că este goliciunea tatălui tău!”). Pedeapsa pentru această activitate contrară învățăturii dogmatice era moartea („Cel ce se va culca cu femeia tatălui său, acela goliciunea tatălui său a descoperit; să se omoare amândoi, căci vinovați sunt”). Paginile *Bibliei* vorbesc și despre relațiile sexuale dintre frați, și acestea fiind interzise. În optica *Vechiului Testament*, incestul nu se rezumă doar la relațiile sexuale dintre copii și părinți sau frați și surori, extinzându-se și cu privire la rudele de gradul al treilea, mai exact mătușile și unchii. Vom observa că acest tip de relații incestuoase (care au loc cu mătușile sau unchii) nu intră sub sfera de incidență a ilicitului penal, întrucât nu se pliază pe obiectul juridic care se dorește a fi protejat prin incriminarea incestului.

Un exemplu elocvent care să ilustreze incestul în *Biblie* este povestea păcatelor fiicelor lui Lot. Conform poveștii biblice, Lot a fost un om drept, credincios și neprihănit care a fost salvat de doi îngeri din calea atrocităților ce au cuprins Sodoma. După cele întâmplate în cetate, Lot a locuit împreună cu cele două fiice într-o zonă de munte din Țoar, un oraș mic din ținutul Iordanului. Aceștia duceau o viață austeră lipsită de bunăstarea cu care erau obișnuiți în Sodoma. Fiicele lui Lot erau îngrijorate de faptul că nu își vor putea duce mai departe semința, întrucât nu aveau cu cine să se reproducă. Animate de această teamă și-au îmbătat tatăl și au întreținut, pe rând, relații sexuale cu el, astfel dând naștere moabiților și amoniților. Am putea afirma că această istorisire este prima „speță” cu privire la incest care a fost adusa la cunoștința publicului creștin. Situația căsătoriilor încheiate între frați și surori a fost prezentă în numeroase pasaje istorice, mai ales în familiile regale care nu doreau să-și împartă avuțiile cu persoane care nu fac parte din familie. Spre exemplu, Cleopatra, ultima regină a Egiptului, s-a căsătorit cu doi

dintre fraţii ei. Mai mult decât atât, ea însăşi a fost rodul incestului, părinţii reginei fiind frate şi soră.

Ce înseamnă „raport sexual”? Modalitatea de realizare a elementului material în cazul infracţiunii de incest (adică activitatea prin care această infracţiune se săvârşeşte în practică) este „raportul sexual consimţit”. Raportul sexual reprezintă conjuncţia dintre organul sexual masculin şi cel feminin. Această activitate este una consimţită (adică la care persoana şi-a dat consimţământul), aspect important care trebuie avut în vedere, atunci când ne raportăm la incest.

Dacă raportul sexual din cadrul incestului este neconsimţit, atunci vom avea o infracţiune de viol în formă agravantă, aşa cum prevede Codul penal al României prin art. 218 alin. (3) lit. b).

Încă un aspect care trebuie avut în vedere în acest caz este faptul că violul săvârşit împotriva unei rude în linie directă, frate sau soră, nu intră în concurs cu infracţiunea de incest. De ce? Pentru că aceste infracţiuni au obiecte juridice diferite. Obiectul juridic din cadrul structurii unei infracţiuni reprezintă valoarea social protejată prin norma de incriminare. Este important de reţinut faptul că nu există infracţiune fără obiect juridic. În cazul infracţiunii de viol, valoarea protejată este libertatea sexuală a persoanei, adică dreptul de a decide cu privire la propria viaţă sexuală. Violul în Codul penal este plasat în Capitolul VIII. Infracţiuni contra libertăţii şi integrităţii sexuale. Incestul, pe de altă parte, are ca obiect juridic protejarea relaţiilor sociale privind conviеţuirea socială. În cazul incestului legiuitorul a ales să nu incrimineze ca modalitate de realizare a elementului material actul sexual oral sau anal. Această decizie are ca raţiune faptul că prin incriminarea activităţii incestuoase nu se urmăreşte ocrotirea moralităţii relaţiilor sexuale, ci evitarea naşterii unor copii cu malformaţii care ar putea rezulta în urma incestului. Personal nu putem fi de acord cu această optică penală, întrucât, în opinia noastră, atât un raport sexual (activitate susceptibilă să procreeze), cât şi un act sexual oral sau anal (săvârşit între rude în linie directă, fraţi sau surori) este apt să zdruncine armonia familială.

Considerăm că legiuitorul ar fi trebuit să-şi îndrepte atenţia şi asupra imoralităţii activităţii, nu să îşi limiteze viziunea doar cu privire la consecinţele incestului în sens pragmatic. Ceea ce trebuie să reţinem este faptul că actul sexual oral sau anal consimţit, săvârşit între fraţi sau între părinţi şi copii (nepoţi şi bunici, strănepoţi şi străbunici etc.) nu este pedepsit. Această idee poate părea tulburătoare şi contrară valorilor nutrite de mentalul colectiv, dar conform logicii penale din spatele incriminării, anumite activităţi de natură sexuală sau erotică (relaţiile homosexuale, perversiunile sexuale etc.) nu se pliază pe obiectul juridic care se doreşte a fi protejat. Merită menţionat şi faptul că nu prezintă relevanţă dacă raportul sexual este protejat sau nu (în sensul utilizării unor mijloace de contracepţie care să prevină apariţia unui copil), infracţiunea de incest fiind prezentă şi în această situaţie.

De asemenea, nu ne interesează dacă unul dintre parteneri suferă de o boală care să nu permită concepţia, infracţiunea reţinându-se. Mai trebuie menţionat faptul că

infracțiunea se va reține, indiferent dacă s-a produs un rezultat sau nu (spre exemplu, nașterea unui copil).

Ce înseamnă „rude în linie directă”? Textul incriminator ne indică cine sunt subiecții activi ai infracțiunii de incest: rudele în linie directă, frate sau soră. Subiectul activ al infracțiunii reprezintă acele persoane care au săvârșit în mod nemijlocit sau au participat la săvârșirea infracțiunii, deci subiect activ nu va fi doar autorul, ci și coautorul, instigatorul sau complicele. În literatura de specialitate, în cazul infracțiunii de incest, avem de-a face cu pluralitatea naturală. Pluralitatea naturală este o formă a pluralității de infractori care rezultă din natura faptei săvârșite și care presupune activitatea comună a două sau mai multor persoane (un alt exemplu elocvent care să ilustreze acest tip de pluralitate este bigamia). Ambii parteneri ai raportului sexual incestuos vor avea calitatea de subiect activ. Un aspect interesant constă în faptul că cei doi subiecți activi vor fi autori ai incestului, nu coautori.

Cu referire la incest, doctrina Dreptului penal este diversă și contradictorie. Și componențele infracțiunii de incest în România și în Republica Moldova conțin atât asemănări, cât și deosebiri. Divergențe cu atât mai mult există, cu cât această infracțiune se comite din ce în ce mai des. Aproape zilnic, din păcate, auzim la televizor sau citim în presă cum tații, bunicii, unchii, frații își violează sau conving pentru a întreține relații sexuale cu fiicele, nepoatele, surorile. Este un fenomen frecvent pentru zilele noastre, din păcate, prea frecvent. Din aceste considerente, până a purcede la o analiză juridico-penală, este util să analizăm nu doar infracțunea, ci chiar și fenomenul din punctul de vedere al normelor morale, dar și religioase.